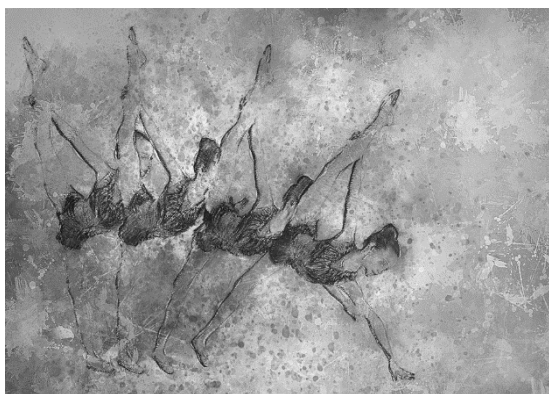

GLASBA IN PLES USTVARJATA BALETNO UMETNOST – odlomek 3

Kako doživeti balet kot umetnost

Pomembna je tudi ustrezna edukacija gledalcev/poslušalcev, ki je možna tudi ob sproščenem pogovarjanju o skupaj ogledani baletni uprizoritvi, kot je recimo Hora.

V baletnih uprizoritvah so plesalci umetniško sredstvo, s katerim koreografi izražajo svoje vizije in ideje. To pomeni, da je koreograf v veliki meri odvisen od plesalcev, njihovih tehničnih zmogljivosti, pripravljenosti za sodelovanje, skupnega plesnega diha in predvsem sposobnosti poglobljanja v vloge, ki so jim zaupane. Mariborski baletni plesalci odlično izpolnjujejo omenjene pogoje in so tudi pri enodejanki *Hore*, koreografa Edwarda Cluga, potrdili sloves visoko profesionalnega ansambla, ki sodi v sam vrh baletne umetnosti. Misel, da so plesalci središče tega razmišljanja, se vsiljuje ob ogledu omenjenega baleta sama po sebi. Redko vidimo, da dogajanje na odru ustvarja vtis enega samega telesa, ene duše in energije, kot je bilo to čutiti v omenjeni uprizoritvi. Zlitost gibov v solističnih nastopih, duetih in tudi v ansambelskih nastopih nas vodi skozi koreografove zamisli v svet onkraj vsakdanjosti v zibelko človeških skupnosti, kjer so bili gib, glasba in izraz še nedeljivi kot ena sama celota.

Zasnovo *Hore* podpisujejo koreograf Edward Clug – z uporabo glasbe godalnega kvarteta Balanescu –, asistent Matjaž Marin, scenograf Marko Japelj in kostumograf Leo Kulaš. Želja ali potreba koreografa, da se poglobi v davno pozabljeni ritem življenja v prvotni obliki, kjer še vladajo rituali, pri katerih je človek samo delček nečesa večjega in pomembnejšega, sta v plesnem utripu dobila svojo realnost. Povezanost in podrejenost pomeni preživetje. Skupnost je odvisna od harmonije med posamezniki – ta koreografova ideja je izjemno dobro izražena v umirjenem plesu skupine, ki skoraj neopazno drsi skozi prostor in čas, ter se samo na trenutke ustavlja pri pomembnih življenjskih križiščih.

Glasba kvarteta Balanescuse se globoko dotika poslušalca in vzbuja otožnost, skoraj bolečino v stapljanju z vizualizacijo v plesu. Scenski element Marka Japlja v obliki mogočnega 'S' nevsiljivo služi kot simbol življenjskih vzponov in zdrsov ter podpira dramaturško dogajanje. V svoji preprostosti in lepoti deluje čisto in pomirjajoče. Kostumi Lea Kulaša barve beige, sprva trikoji, potem krajše haljice so prav tako poudarjali koreografovo idejo: vsi smo enaki, vsi smo eno, ni delitve po spolu, starosti, družbenem položaju ... V procesu od splošnega k posameznemu, kar je v nadaljevanju nakazano v plesu dvojic, pa kostumi preidejo v kolorit zemeljskih barv, ki poudarijo lahкотnost gibanja oziroma življenja.

Literatura

- Adorno, T. (1986). *Uvod v sociologijo glasbe*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Adorno, T. (1981). *Umetnost, družba, estetika*. V *Misel o moderni umetnosti*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Blaukopf, K. (1993). *Glasba v družbenih spremembah – Temeljne poteze sociologije glasbe*. Ljubljana: ŠKUC.
- Hauser, A. (1983). *Umetnost in družba*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Langer, S. (1990). *Problemi umetnosti*. Niš: DIGP "Prosveta".
- Mackrell, J. (2005). *Razumevanje plesa*. Ljubljana: Forma 7.
- Mlakar, P. (1999). *Ples kot umetnost in gledališče*. Celje: Mohorjeva družba.
- Monte-Haber, H. (1990). *Psihologija glasbe*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Pokrovski, B. A. (1979). *Razmišljanja ob opere*. Moskva: Zvezno založništvo.
- Rutar, D. (2001). *Sociologija glasbe po Adornu*. Ljubljana: Samozaložba.